

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІВНИК

ОФИЦІЙНИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

SVOVODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGАН OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ГРН ЦЕНТІ РІК XXXI Число 200 Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 29. серпня, 1922. VOL XXXI No. 200 Jersey City, N. J., Tuesday, August 29, 1922. ТРИЦІ СТОТ

АМЕРИКАНСЬКІ БІЗНЕСОВІ І ПОЛІТИЧНІ КРУГИ ПРОТИВЛЯТЬСЯ, АБІ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВЗЯЛО В СВОЇ РУКИ КОПАЛЬНІ УГЛЯ І ЗЕЛІЗНИЦІ

ВАШІНГТОН, Д. К., 27. серпня. — В тутешніх політичних кругах powstała велика опозиція проти плянів, аби правительство Зауценх Держав взяло в свої руки копалині угля і залізничні.

По аркалі у президента Гардінга в Білому Домі в минулу п'ятницю, в якій взяли участь президент Гардінг, міністер судніцтва Догерті, сенатор Каммінс, голова сенатської комісії торгівельної комісії, і конгресмен Вінскас, голова містейшового торговельної комісії палати послів, розійшлися ніста, що там попередньо пропозити в Конгресі біаи для уловачення президента Зауценх Держав відати в руки правительства копалині угля і всі ті залізничні, які самі не можуть виконувати своїх обов'язків. Са ніста розійшлася між груп серед фінансових і політичних кіруг у Вашингтоні і в Нью Йорку і скрізь викликала галас спротиву. Фінансисти протівляться, бо се вважають ударом для системи приватних підприємств в Зауценх Державах, а за ними йдуть політики, републиканші демократи, котрі або інтересовані в успіхах і залізничних компаній, або беруть від них взаємки, які мають вести політику, або, впрочім, також заступають погляд, про потребу обіорши приватного підприємства в Америці.

З уваги на те суніаються, чи президент Гардінг виступить в Конгресі з домаганням обіати копалині угля і залізничні в державні руки, але в усюкому разі президент вважає, що він мусить ратувати краі і наріє паре наслідкам, які може спричинити дальша промислова криза в Зауценх Державах, і тому мусить обдумати способи заради в потреби.

СПРАВА ЗАРАДИ В УГЛЕВІЙ КРИЗІ В СТЕЙТІ НЬО ЙОРК

ОЛБЕНІ, Н. Я., 27. серпня. — Під особистим наглядом губернатора стейту Нью Йорк, Натана Міллера, приготовано три записки (проєкти) (біаи), які будуть пропозити завтра (в понеділок) вчор в стейтській легіслатурі задля ратування ашій углевій кризі в краі.

Зараз по прочитанні письма губернатора біаи будуть пропозити в стейтовому сенаті й есеблї.

Проектується іменення стейтового адміністратора угля, і загальом топлина, який мати-не владсть таку як мав підчас війни.

Губернор має на меті передіслати заосмотрювати в уголі мешкальні доми.

На потреби адміністратора опалу він домагається 10 мільонів доларів.

ГЕНРІ ФОРД ЗАПОВІДАЄ, ЩО ЗАМКНЕ СВОЇ ФАБРИКИ З ДНЕМ 16. ВЕРЕСНЯ С. Р. НАСЛІДКОМ НЕДОСТАЧІ І ДОРОЖОЧІ УГЛЯ

ДІТРОЙТ, Мич., 27. серпня. — Власник великих фабрик автомобілів у Зауценх Державах, Генрі Форд, заявив, що наслідком нестачі угля він буде змушений замкнути з днем 16. вересня с. р. всі свої великі фабрики і розпустити понад 100,000 робітників і відмовити їм роботи у себе поти, поки не зможе дістати потрібного засобу угля.

Крім того, казав Форд, що він не купив не угля до своїх фабрик також і за дорожній угля, які виділялись власники копалині задля наживи вчасі страйки. Він протівляється надуживанню промисловій кризі для зиску наживників і тому не гадає їх підтримати. Хотіючи наживники готові били доставити йому угля більше ніж він потребує, то він, казав, не купити у них і не буде платити наживників ніш.

Копальні угля, казав він, беруть тепер на місяця по \$7 до \$9, але се на ого думку занадто дорога ціна, якої він не за-платить.

Далі казав Форд, що власники залізниць і копалині угля умовлялись задля наживи. Вони є засильні; хі тільки фавтувати і тому він рішився замкнути свої фабрики і з самих фабрик в Дітроїт розпустити дня 16. вересня с. р., 70,000 робітників, а чимало також і з фабрик у других містах.

ПРИХІД З ПОДАТКУ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ЗМЕНШИВСЯ

ВАШІНГТОН, Д. К., 27. серпня. — Тимчасове обчислення не федерального податку за фінансний (скарбовий) рік від 30. червня, 1921, до 30. червня, 1922, виказало, що скарб Зауценх Держав в тому році дістав менше понад 1 мільярд (білон) доларів аніж в попередньому фінансовому році.

Попереднього фінансового року міністерство скарбу зібрало було з федеральних податків \$3,228,137,673.76, а тепер лише \$2,087,946,243.76, значить о \$1,140,191,429.99 менше.

Найбільше злочин держав стейт Нью Йорк, а головні місто Нью Йорк, бо понад пів мільярда (білон) доларів, значить четвертину усього податку цілого краі. Одначе і прихід з ньюйорського стейту в останньому фінансовому році зменшився о 35%.

Податкові обчислення між іншим виказують, що зуми-в-не титиоу в Зауценх Державах побільшався.

БІД ПРО БОНУС В СЕНАТІ

ВАШІНГТОН, Д. К., 27. серпня. — Републіканські сенатори приготували законопроект на годосажені законопроект про бонус для ветеранів у сей вівторок.

ПІВТОРА МІСЯЦЯ ІМІГРАЦІЯ В АМЕРИКУ

Федеральне Відріаженіє Біуро в Вашингтоні відомляє, що від 1-го липня с. р. — коли стали допускати імігрантів до Зауценх Держав — до 16-го серпня прибуло сюди 45,753 перееселенців з різних країн світу. Найбільше число імігрантів достарила за тих півтора місяця Італія (10,064), Англія і Ірландія (7,184), Чехословаччини (4,052), Німеччина (3,205), Росія (2,620) і Польща (2,243). З Східної Галичини прибуло досі лиш 116 душ, а з „Пініського округу“ (так іміграційне Біуро називає зяті Польщею частини Волині, Подільня і т. д. на схід від „лінії Кірово“) 114. Взагалі на протязі року може бути допущені з Східної Галичини 5,786 мігрантів, а з „Пініського округу“ 4,284.

БУРЯ НА ПРАВОБЕРЕЖУ.

По доношенні з Києва, дня 26 і 27. липня с. р. шаліла на Правобережжю буря, яка понищила огороди. Про силу вітру свідчають, що він пошверив корінем столітні дерева. Богато суден наслідком бурі затонуло в Дніпрі. Температура впала з 30° на 7° тепла.

На Лівобережжю буря перелі-шла непомітно.

ХОЛСРА В РЕМУНІ.

В Молдавії занотовано кілька випадків холери. З Чернівців доносять, що в Новоселках на Буковині заведжало на холеру кілька осіб.

СРІБЛО І ЗОЛОТО

В Чехословаччині За 1921 рік в Чехословаччині добуто 354,005 кілограмів золота і 21,856 кг. срібла.

ПОІЗДКА ШАЛЯПИНА.

Відома російський артист-співак Шаліпін вибирається в артистичну подорож по Скандинавії і Голандії. Перший концерт Шаліпіна відбується в Стокгольмі. Після цієї поїздки Шаліпін вибирається до Англії.

ВЕЛИКА КАТАСТРОФА В КОПАЛЬНІ.

В Серхи недалеко Кракова великі повен затопили копалині угля, залиши входи до неї. Вода підмила стіни, які упали на робітників і придавили їх. Згинуло кільканайцять осіб.

ПОВІНЬ ПАПЕРОВИХ „ГРОШІЙ“ В АВСТРІЇ

В Австрії є тепер понад 600 мільярдів (білонів) корон. З уваги, що тепер дають 60,000 австрійських корон за одного американського долара, то цілий вал „долонів“ вартує лиш 10 мільонів доларів, якщо його хто хотів купити.

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ ДОСЛА ДО ПЕРШОЇ ДУМКИ

„Пасхалін Новості“ допують ся, що недалеко Самарі голодуючі убили і зірли бувшого члена першої думи Н. Кривола.

НЕДОСТАЧА ОПАЛУ У ВІДНІ.

У Відні замінна велика нестача опалу і дерева. Біля неселення опалює печі паперовими кулями, які виробляються із газетного паперу на моченого у воді, збитого в масу і висушеного.

ХОЛСРА В БУКАРЕШТІ.

В Букарешті занотовано кілька випадків холери.

ВІСТІ З УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

Др. С. Дімітрійський обраний ректором на сей рік.

Український Вільний Університет в Празі закінчив перший рік своєї діяльності. Університет складається з двох факультетів і має разом 21 професорів. На останнім засіданні сенату рішено покинути на слідуючий шкільний рік цілий ряд нових професорських сил, які тільки владсть збільшити фонди, потрібні на удержання університету. Врак фондів є головною перешкодою в розвитку університету. Істине він завдяки прихильності чеського громадянства і не тільки не бере ніяких українських народних фондів, але ще й скріпляє матеріальну основу ітнована українського студентства в Празі.

Український Вільний Університет признають на рівні з іншими університетами і коли в маю в Празі відбувся конгрес професорів різних шкіл, в якім брало участь около 500 професорів, покинули ректор українського Вільного Університету на рівні з ректорами інших університетів до почесної президії.

Згідно з університетськими традиціями вибрано при кінці літнього семестру новий сенат на слідуючий рік. Ректором вибрано проф. д-ра Станіслава Дімітрійського.

Коли на разнійській Україні українські наукові установи пообавляли змоги працювати а українські учей вимиряють з голоду, коли під окупашією Польщі український університет мусить ховати ся в гайні підземелле, неначе перші християни вкатамбї, — Український Вільний Університет в Празі є живим свідченням життєвості української культури і голосним протестом проти поневолення українського народу.

БЕГОРЧІНІ ЖИВІА В РОСІЇ.

По вістам одержаним Департаментом Хайборства в Вашингтоні Росія матиме після сегорічних живих досить хороших запасів для того, щоб в слідуючій році прокормити самий бже песторонній допомоги. З окрема добрий урожай понад Волгою, в тих сторонах, які звичайно дають надлишок збіжжя і де саме торішня посуха надобор спричинила тяжкий голод. Торічні живина (1921) після відтрату зерна на асів і паши для худоби задишли 19,922,000 тон зерна на хліб, або аж 4,352,000 тон менше як Росія потребує. Облічують, що цього живина буде сего року 5,060,000 до 12,000,000 тон більше як торіш, так що коли навіть справляється найнижчі облічення, Росія зможе себе сама прогосувати і сезане матимуть досяти зерна, щоб засіяти більше поля слідуючого живина.

ЖІНКА ЗА ГРОШІ.

У Вільні стався цікавий випадок. Жінка одного купця вийшла до Союгу, де в ній залюбили воєний дорожничий міловен. Залюблений богач поїхав до Вільни і просив купця відпустити йому жінку за 25 мільонів. Купець сразу не хотів згодитися, але коли жінка загрозила йому, що втече від нього, він згодився на таку ціну. Жінка забрала 25 мільонів, а жінка перейшла на чужину.

ГУВЕР ЗДЕРЖУЄ ПОМІЧ ГОЛОДНИМ В МОСКОВЩИНІ, А ЗАДЕРЖУЄ ТІЩЕ ЛИШ ДЛЯ УКРАЇНИ І КРИМУ

МОСКВА, столиця Московщини, 27. серпня. — Американська Запomoгова Адміністрація оголосила, що перестане видавати американську кукурузу для голодуючих околиць Московщини з днем 1. вересня с. р.

Видачу кукурузи буде продовжувати лише в голодних околицях на Україні і на Криму, де страждатиме голоду тринадцять дальше.

Покісно не приготовано ще остачиних пшавів на осінь, але вже обісжено також і годование дітий.

Остачині пшави будуть готові, як ся вернеться сюди директор Американської Запomoгової Адміністрації, полковник Вільям Н. Таскелл.

З Криму доносять, що на цілому Криму буде голоднеча ще цілу слідуючу зиму.

ПЛАЧ В ДАБЛИНІ ПО КОЛІНІСІ

ДАБЛИН, столиця Ірландії, 27. серпня. — Тіло покійного Михайла Колінса перенесено з дому міської ради до тутешньої католицької катедрі. Домовину перенесено ушачим мі-ста, які облягли товпи плачущого народу.

Похорон в понеділок.

ДЕ ВАЛЕРА РАНИНИ, АЛЕ ВЕДЕ ДАДІ ФАЙТ

ДАБЛИН, столиця Ірландії, 27. серпня. — Ірландські повстанці Де Валери не перестають боротьби проти державних Ірландських військ.

В різних місцях виконують вони випадки і напади на державні війська.

Кажуть, що Де Валера є ранений.

СТРАТА ФРАНЦІЇ У ВОЄННИЙ ФЛОТІ

ПАРИЖ, 27. серпня. — Французький воєнний корабель, тредот „Франс“ потонув наслідком випадку. Через ту страту сила французької флотії зменшилась і тепер вже допріснує сил італійської флотії.

ТРОБЛІ З НІМЕЦЬКИМИ ВОЄННИМИ ВІДШКОДОВАННЯМИ

ПАРИЖ, 27. серпня. — Аліантська комісія, двоєхних відшкодовань. Німеччини для них пропозити німецькому правительству „ультимат“, аби до середини представило аліантам нові пропозити, які і коли гадає сплатити їм сі відшкодовань.

Вгадують, що колив з тих переговорів нічого не вийшло, так французький прем'єр Пуанкаре покине дружок аліантів і зачне переговори з Німеччиною у справі „відшкодовань“ на власну руку.

БОЛЬШЕВИКИ СИЛАЮТЬ З РОСІЇ УЧЕНИХ І ПИСМЕННИКІВ

РИГА, столиця Латвії, 27. серпня. — Большевицький „у-рва“ зачне відсталяти 200 російських учених і письменників, котрі не підтримують большевизму, до границі в понеділок, 28. с. м.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАСИЛАЮТЬ СОЦІАЛІСТИЧНО-РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ НА ОСТРОВІ СЕРЕД ЛЕДІВ

РИГА, столиця Латвії, 27. серпня. — Большевики заслають соціалістів революціонерів на остров Новую Землю на Північному Ледовитому океані, куди навіть царі нікого не заслали.

Про доло 30 соціалістів-революціонерів, котрих большевики заслали на смерть, годі шобнебудь довідатися.

ЗАПОВІДАЮТЬ ВЕЛИКИЙ ГОЛОД В МІСТАХ РОСІЇ СЕЙ ЗИМИ

ПАРИЖ, 27. серпня. — Тутешні часописи повідомляють вісти з Росії, які сповіщають, що сегорішня зима буде найтяжшою для міст в Росії.

Независте до большевизму серед народу зростає і він не хоче большевикам давати хліба. За кождо мірку зерна прирідиться большевикам зводити шораз тяжшу боротьбу із селянами. Наслідок буде такий, що в містах в зими буде великий голод.

ДО АМЕРИКИ ПРИЗДІТЬ СЛАВНИЙ РОСІЙСЬКИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР СТАНІСЛАВСЬКОГО

МОСКВА, столиця Московщини, 25. серпня. — Славний драматичний театр Станіславського відіпзат на артистичну подорож по Європі в Америці.

Сеї сені обіає він європейській столиці і буде по кілька днів або тижнів в Берліні, Празі, Парижі і Лондоні. Відтак виїде на три місяці до Зауценх Держав, куди його званижав Ф. Рей Комстоун і Морріс Гест.

БОЛЬШЕВИКИ МОБІЛІЗУЮТЬ НОВОБРАНЦІВ

МОСКВА, столиця Московщини, 27. серпня. — Большевицький „у-рва“ оголосив урядово мобілізацію новобранців, уроджених в 1901 році.

битий сайі, відчитав і привітавав конгрес голова організаційного комітету тов. др. Харак, після чого виступав звичайно президію конгресу, зложеному з 5 членів тов. Ігоря Федова (Відень), як предсідника, тов. Подольяки (Галичина) і тов. Чернявського (Наддніпрянці — Прага), як заступників, тов. Чичкевича (Соціалісти — Відень) і тов. Лоського (Берлін) як секретарів. — Крім цього, вибраний почесну президію кон-

Коли він, прохачи о дати їм дані і заявивши охоту своєї поміччості, університетській справі, запитав о побачення галицьких делегатів, ті заявили, що одиноке їх побачення не се, щоби поліція не переслідувала української святині науки. Велику сензацію викликали фотографії з українського університету у Львові; їх розхопили репортери англійських і американських журналів.

II.

Наради конгресу, від початку аж до кінця, велися під знаком нав'язання співпраці з тов. соціалістами. (Тут думаємо — коротко відповісти на статтю з крайніми інсинуаціями і невір-

і вода в кожній кабіні. Ідальня, кімнати для курців, бара, голяриня, откриті накріті поклади, славна французька кухня, вино і пиво даром при столі, музика, танці. Переводчик на кораблі.

Спеціальний корабель S.S.Pologne получується з S.S. Paris в Гаврі і бере пасажирів до Лівани. Французьке візо не потрібне на американських і українських паспортах.

По всі дальніші інформації голо-
ситесь до місцевого Французької.
Лийні агента або офісу компанії

19 STATE ST., NEW YORK, N. Y.

Вже дня 21. VI. с. р. найбільш
раздну і грозику розбиттям
конгресу, мимі кількох перед-
звідомлюючих конференцій невирі-
шену справу платформи кон-
гресу (на внесок гал. делега-
ції) розв'язано в сей спосіб: До
принципу решти делегатів уві-
даносять наступну тимчасову
платформу конгресу: «У кон-
гресі беруть участь студенти,
українці, організовані у ста-
нових групах на зах. землях У-
країни і європейці». — По по-
суду.

зідні інших делегацій ухвалено 2 платформи конгресу: перша резолюція більшості (92 гол.) се: „Єдина, незалежна українська держава, — забезпечуюча права трудових мас українського народу”; друга, резолюція меншості (9 гол.) це: „Самоствійна радянська республіка”. (Твердження „власного кореспондента „Землі і Волі”, — неначеб платформа зїзду була причиною першої сенесії соція

[illegible]

бров. 1.00, опр. _____

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЮЮЧИХ

Книжки повинен виплатити впродовж всієї суми, яку він зобов'язаний виплатити за книжки, які він отримав. Якщо замовлюючий не може виплатити за книжки, він повинен повідомити видавця запискою, в якій наведено причини, чому він не може виплатити за книжки, та пропонує повернути книжки. Якщо замовлюючий не може виплатити за книжки, він повинен повідомити видавця запискою, в якій наведено причини, чому він не може виплатити за книжки, та пропонує повернути книжки. Якщо замовлюючий не може виплатити за книжки, він повинен повідомити видавця запискою, в якій наведено причини, чому він не може виплатити за книжки, та пропонує повернути книжки.

Кожний, хто замовляє найменше одну книгу, повинен оплатити за неї 25% (двадцять п'ять відсотків) від ціни, вказаної на книжці, та оплатити за неї 25% (двадцять п'ять відсотків) від ціни, вказаної на книжці, та оплатити за неї 25% (двадцять п'ять відсотків) від ціни, вказаної на книжці.

Гроші належать посылати на поштову скриньку № 100, поштою, за адресою: _____

833 Grand Street

"SUO B"

КНИЖКИ. — Кождий замовляючи книгу конком, яки йому подобалися, Гроші надають послугами членів р. Адреса замовляющего мусить бутию по малых місцевостях повинні центів на редактор. За недоручення на редактор 10 центів, вложені на менше відсоткову поточно. Гроші па-
решьне на 5 дол., дістане з по-
усту.
ПІСНЯТИСЯ РОЗПРОДАЖОЮ
АКЦІЙНИЙ АБО ЕКСПРЕСОВИЙ МОНО-ОРДЕР НА
"B O D A"
Jersey City, N. J.

